

выступило изучение мирового опыта интеграции и фундаментальных принципов интеграционных процессов. Раскрыты вопросы мирового опыта агропромышленной интеграции, ее форм в контексте экономического толкования и евро интеграции; определены необходимые условия и особенности для усиления интеграционных процессов в Украине. Определены перспективы дальнейших исследований в части максимального использования отечественного потенциала и мирового опыта развития интеграционных процессов.

Ключевые слова: мировой опыт, интеграционные процессы, агропромышленная интеграция, сельское хозяйство, развитие.

Abstract.

Krutko M. World experience in development of integration processes in the agricultural sector.

The article is aimed at highlighting world experience in the development of integration processes in agro-industrial production, achieving this goal has resulted in the systematic implementation of interrelated tasks. The methodological basis of the study was the study of the world experience of integration and the fundamental principles of integration processes. Issues of world experience of agro industrial integration, its forms in the context of economic interpretation and euro integration; necessary conditions and peculiarities for strengthening of integration processes in Ukraine are determined. The prospects for further research in terms of maximizing the use of domestic potential and world experience in the development of integration processes are outlined.

Key words: world experience, integration processes, agro-industrial integration, agriculture, development.

УДК 631.1:330.131.3:338.005

СКЛАДОВІ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

КУСКОВА С.В., К.Е.Н.,

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Постановка проблеми в загальному вигляді. Економічне зростання є основним показником розвитку і добробуту будь-якої країни, однією з головних макроекономічних цілей, досягнення якої зумовлене необхідністю випереджаючого зростання національного доходу порівняно зі зростанням чисельності населення для підвищення рівня життя.

При будь-яких господарських системах категорія економічного зростання виступає найважливішою характеристикою суспільного

виробництва. Параметри економічного зростання широко використовуються у процесі оцінки тенденцій розвитку національної економіки. Його темпи, якість та інші показники залежать не лише від потенціалу національного господарства, а й від впливу зовнішньоекономічних та зовнішньополітичних чинників.

Економічне зростання означає поступальний рух економіки, її прогрес і розвиток та відображає підсумок функціонування економіки в цілому, або окремих її галузей, який можна виміряти темпами приросту валового національного продукту, валової продукції, чи темпами приросту цих же показників у розрахунку на душу населення [1, 2].

Зростаюча економіка має більшу здатність задовольняти нові потреби та вирішувати соціально-економічні проблеми як всередині країни, так і на міжнародному рівні. Економічне зростання полегшує вирішення проблеми обмеженості ресурсів, дозволяє суспільству більш повно реалізовувати економічні цілі та здійснювати нові програми. Кінцевими цілями макроекономічного зростання є підвищення матеріального добробуту населення та підтримання національної безпеки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. При здійсненні оцінки економічного зростання та для забезпечення його довготермінової стійкості необхідно визначити тенденції та джерела зростання, провести аналіз наслідків вибраної моделі технологічної політики, дослідити темпи оновлення структури національного господарства, здійснити вимір факторів та результатів зростання. З метою вирішення цих та інших проблем застосовують різні моделі економічного зростання. Слід відзначити, що в умовах ринку потенційні можливості економічного зростання пов'язані з інтенсифікацією відтворення. Практикою господарювання доведено, що найбільш важливим чинником, який забезпечує зростання реального продукту і доходу є підвищення продуктивності праці на основі запровадження досягнень науково-технічного прогресу. За умов інтенсивного економічного зростання відбувається, з одного боку, підвищення ефективності використання живої праці, а з іншого – підвищення ефективності використання уречевленої праці на основі зростання віддачі функціонуючої техніки, технологій, засобів праці в цілому, їх принципового оновлення та зниження витрат предметів праці на одиницю виробленого продукту. З усього вищевикладеного можна зробити висновок, що стійке економічне зростання добробуту населення можливе лише за умов максимального використання всіх факторів, які сприяють науково-технічному прогресу, поліпшенню

якості робочої сили, стабільності соціально-економічної системи загалом.

Виклад основного матеріалу дослідження. Організаційно-економічний механізм забезпечення інтенсивного типу економічного зростання сільського господарства являє собою систему, яка поєднує організаційні та економічні важелі (кожному з яких властиві власні форми управлінського впливу) у забезпеченні найбільш ефективної взаємодії організаційних, виробничих, фінансово-економічних процесів на всіх рівнях управління галуззю, що сприяє отриманню конкурентних переваг та забезпечує ефективне функціонування галузі упродовж часового проміжку. Дія цього механізму має бути спрямованою на підвищення ефективності виробництва на рівні країни та окремих регіонів. Для описання конкретизованих цілей функціонування організаційно-економічного механізму можуть бути застосовані сукупності як кількісних, так і якісних показників. Також повинні бути представлені критерії, що дозволяють оцінити ступінь виконання поставлених цілей. Базовою функцією даного механізму є реалізація процесу розробки, прийняття і виконання управлінських рішень, спрямованих на досягнення економічного зростання сільського господарства на інтенсивній основі. Об'єктом впливу організаційно-економічного механізму є економічний потенціал галузі, а кінцевою метою його функціонування – досягнення ефективних результатів аграрної сфери національної економіки шляхом забезпечення інтенсивного типу економічного зростання. При розробці організаційно-економічного механізму забезпечення інтенсивного типу економічного зростання сільського господарства слід враховувати такі важливі принципи: системність, декомпозиція та синтез, синергія, цілісність, економічність та ефективність, адаптивність, урахування інтересів зацікавлених сторін, інноваційність розвитку, узгодженість.

Принцип системності базується на урахуванні того, що організаційно-економічний механізм забезпечення інтенсивного типу економічного зростання сільського господарства є цілісною системою, яка являє собою сукупність взаємодіючих підсистем та взаємодіє із зовнішнім середовищем. Організаційно-економічний механізм забезпечення інтенсивного типу економічного зростання сільського господарства формують такі підсистеми: підсистема прогнозування обсягів економічного зростання та ресурсних потреб галузі; підсистема організації дій, спрямованих на забезпечення інтенсивного розвитку сільського господарства та контролю за їх виконанням; підсистема інформаційного забезпечення. Організаційно-економічний механізм

забезпечення ефективності використання матеріально-технічної бази в контексті інтенсивного типу економічного зростання сільського господарства має оперативно реагувати на зміни у зовнішньому середовищі, що можливе лише при умові злагодженої взаємодії всіх складових елементів та підсистем.

Принцип декомпозиції та синтезу витікає з принципу системності та полягає в тому, що організаційно-економічний механізм можна представити у вигляді елементів, які можуть утворювати відповідні блоки або підсистеми в результаті вирішення поставлених завдань. Тобто існує різноманітність способів представлення структури організаційно-економічного механізму ефективності використання матеріально-технічної бази в контексті забезпечення інтенсивного типу економічного зростання сільського господарства, яку можна відобразити як сукупність взаємопов'язаних блоків (підсистем), що складаються з елементів. Спосіб представлення організаційно-економічного механізму у вигляді цих блоків залежить від послідовності вирішення поставлених завдань. З принципу системності також походить принцип синергії. Його зміст полягає в тому, що ефект функціонування системи не є простою сумою складових ефектів функціонування окремих її елементів. Тобто, при оцінці ефективності організаційно-економічного механізму ефективності використання матеріально-технічної бази в контексті забезпечення інтенсивного типу економічного зростання сільського господарства слід враховувати можливість прояву нелінійних впливів ефекту від функціонування галузі на рівні окремих регіонів держави. Цілісність являє собою орієнтацію організаційно-економічного механізму на забезпечення єдності множини елементів, кожен з яких відіграє свою часткову роль у функціонуванні даного механізму. Принцип економічності та ефективності формується на основі багатоваріантного вибору шляхів розвитку сільського господарства.

Будь-який організаційно-економічний механізм не є сталою системою, що не змінюється у часі. Під адаптивністю розуміють відповідність організаційно-економічного механізму ефективності використання матеріально-технічної бази в контексті забезпечення інтенсивного типу економічного зростання сільського господарства вимогам сучасного мінливого середовища, його пристосованість до змін зовнішнього та внутрішнього середовища.

Ефективний розвиток сільського господарства можливий лише на основі урахування інтересів економічних контрагентів, з якими взаємодіють суб'єкти аграрного підприємництва, споживачів та

держави. У такий спосіб проявляється принцип урахування інтересів усіх зацікавлених сторін.

Принцип інноваційності розвитку передбачає орієнтацію аграрного виробництва України на європейські стандарти, підвищення якості продукції та сервісу й прагнення до інновацій. Постійний пошук нових можливостей стимулює ефективний розвиток галузей національної економіки, і зокрема сільського господарства.

Під узгодженістю розуміється виявлення можливих протиріч у локальних цілях окремих підсистем та цілої системи й використання механізмів для їх вирішення і підпорядкування єдиній глобальній цілі. Розробляючи організаційно-економічний механізм ефективності використання матеріально-технічної бази в контексті забезпечення інтенсивного типу економічного зростання сільського господарства, слід виявляти локальні цілі, визначати заходи щодо усунення можливих протиріч.

Висновки. Таким чином, в якості організаційно-економічного механізму слід розглядати комплексну систему, яка містить сукупність організаційних та економічних важелів, які впливають на економічні та організаційні параметри даної системи. Інтенсивний тип економічного зростання сільського господарства забезпечують: компоненти матеріально-технічної бази галузі та їх раціональне поєднання у виробничих процесах; науково-технологічний потенціал техніко-технологічного забезпечення; агротехнологічні та технічні інновації; належне фінансування.

Функціонування організаційно-економічного механізму ефективності використання матеріально-технічної бази в контексті забезпечення інтенсивного типу економічного зростання сільського господарства значною мірою залежить від обраних напрямів державного регулювання інноваційної діяльності, формування й використання інтелектуального потенціалу, а також інтеграційних механізмів між виробниками інноваційних продуктів, організаційно-фінансового та технічного забезпечення галузі. Важливу роль при цьому відіграє оцінка факторів, які впливають на вибір стратегії формування інтенсивного типу економічного зростання.

Література.

1. World Development Indicators: Agricultural inputs [Electronic resource]. – Access mode: <http://wdi.worldbank.org/table/3.2#>
2. Agriculture value added per worker [Electronic resource]. – Access mode: <http://data.worldbank.org/indicator/EA.PRD.AGRI.KD>

3. Агеева І.В. Матеріально-технічне забезпечення фермерських господарств / І. В. Агеева // Економіка АПК. – 2013. – № 2. – С. 165-170.

4. Білоусько Я.К. Розвиток ринку сільськогосподарської техніки / Я. К. Білоусько, А. В. Бурілко, П. А. Денисенко. – К. : ННЦ ІАЕ, 2008. – 132 с.

5. Рижикова Н.І. Європейський досвід реформування податкових систем / Н.І. Рижикова // Вісник ХНТУСГ. Серія : Економічні науки. – Х. : ХНТУСГ. – 2016. – С. 133-139.

6. Church A.H. The science and practice of management / A. Hamilton Church. – New York. – 1918. – 535 p. URL http://openlibrary.org/books/OL24601473M/The_science_and_practice_of_management.

References.

1. World Development Indicators: Agricultural inputs: <http://wdi.worldbank.org/table/3.2#> [in English].

2. Agriculture value added per worker: <http://data.worldbank.org/indicator/EA.PRD.AGRI.KD> [in English].

3. Ageeva I.V. (2013). Materialno-tehnichne zabezpechenna fermerskih gospodarstv [*Material technical support for farmers*]. Ekonomika APK – Ekonomika AIC, No. 2, pp. 165-170 [in Ukrainian].

4. Bilousko Ya.K., Burilko A.V., Denisenko P.A. (2008) Rozvytok rynku silskogospodarskoy tehniky [*Development of agricultural technology*]. – Kyiv: NNC IAE, p. 132 [in Ukrainian].

5. Rygykova N.I. (2016). Evropeyski dosvid reformuvannya podatkovykh system [*The European experience of reforming tax systems*]. *Visnyk KbnTUSH. Seriya: Ekonomichni nauky – Kharkiv: KbnTUSH*, pp. 133-139 [in Ukrainian].

6. Church A.H. The science and practice of management. New York. 1918. p. 535 Retrieved from http://openlibrary.org/books/OL24601473M/The_science_and_practice_of_management [in English].

Анотація.

Кускова С.В. Складові механізму забезпечення економічного зростання.

В статті визначено, що в якості організаційно-економічного механізму слід розглядати комплексну систему, яка містить сукупність організаційних та економічних важелів, які впливають на економічні та організаційні параметри даної системи. Інтенсивний тип економічного зростання сільського господарства забезпечують: компоненти матеріально-технічної бази галузі та їх раціональне поєднання у виробничих процесах; науково-технологічний потенціал техніко-технологічного забезпечення; агротехнологічні та технічні інновації; належне фінансування. Функціонування організаційно-економічного механізму ефективності використання матеріально-технічної бази в контексті забезпечення інтенсивного типу економічного зростання сільського

господарства значною мірою залежить від обраних напрямів державного регулювання інноваційної діяльності, формування й використання інтелектуального потенціалу, а також інтеграційних механізмів між виробниками інноваційних продуктів, організаційно-фінансового та технічного забезпечення галузі.

Ключові слова: механізм, економічне зростання, сільське господарство, система, інтенсивний тип розвитку.

Аннотация.

Кускова С.В. составляющие механизма обеспечения экономического роста.

В статье определено, что в качестве организационно-экономического механизма следует рассматривать комплексную систему, которая содержит совокупность организационных и экономических рычагов, влияющих на экономические и организационные параметры данной системы. Интенсивный тип экономического роста сельского хозяйства обеспечивают: компоненты материально-технической базы отрасли и их рациональное сочетание в производственных процессах; научно-технологический потенциал технико-технологического обеспечения; агротехнологические и технические инновации; надлежащее финансирование. Функционирование организационно-экономического механизма эффективности использования материально-технической базы в контексте обеспечения интенсивного типа экономического роста сельского хозяйства в значительной степени зависит от выбранных направлений государственного регулирования инновационной деятельности, формирования и использования интеллектуального потенциала, а также интеграционных механизмов между производителями инновационных продуктов, организационно-финансового и технического обеспечения отрасли.

Ключевые слова: механизм, экономический рост, сельское хозяйство, система, интенсивный тип развития.

Abstract.

Kuskova S. Components of economic growth mechanism of support of agriculture.

The article stipulates that as the organizational and economic mechanism should be considered a comprehensive system that includes a set of organizational and economic levers that affect the economic and organizational parameters of the system. An intensive type of economic growth in agriculture provide: components of logistics industry and their rational combination of production processes; scientific and technological potential technical and technological support; Agro technological and technical innovation; adequate funding. The functioning of the organizational and economic mechanism efficiency of logistics in the context of intensive type of economic growth in agriculture is largely dependent on the selected areas of state regulation of innovation, creation and use of intellectual potential and integration mechanisms between manufacturers of innovative products, organizational, financial and logistics industry.

Key words: mechanism, economic growth, agriculture system, intensive type of development.